

פעיל וסביל: המרה ותפקיד בטקסט

דף סיכום: איך ממירים בין פעיל לסביל, ומתי כל אחד מהם מתאים, במקום אחד

הזוגות: בניין פעיל ובניין סביל

בניין פעיל	בניין סביל	דוגמה
פעל	נפעל	כתב, נכתב
פיעל	פעל	סידר, סודר
הפעיל	הפעל	הזמין, הוזמן

שלושה צעדים בהמרה לסביל

- המושא הישיר נעשה לנושא (ו«את» נעלמת).
- הפועל עובר לבניין הסביל ונשאר באותו זמן.
- הפועל מתאים לנושא החדש; מבצע הפעולה בא אחרי «על ידי» או מושמט.

דוגמה:

סביל: ^{נושא}השיר ^{נשוא}נבחר על ידי הוועדה.

פעיל: ^{נושא}הוועדה ^{נשוא}בחרה ^{מושא ישיר}את השיר.

פעיל או סביל – מה מתאים?

סביל	פעיל
במרכז: מה קרה והתוצאה	במרכז: מי עשה
כשמבצע הפעולה לא ידוע או לא חשוב	כשרוצים להראות מי אחראי
נפוץ בחדשות ובכתיבה רשמית	חי וישיר, מתאים להתנצלות ולתודה

זכרו! בהמרה לסביל שאלו שלוש שאלות: מה נעשה? (זה הנושא החדש) – באיזה בניין סביל? – האם הפועל מתאים לנושא החדש במין ובמספר? «העירייה שתלה עצים» – «עצים נשתלו על ידי העירייה».

דוגמה פתורה: המנהלת פרסמה את המודעה. המודעה _____ על ידי המנהלת.

- «פרסמה» בבניין פיעל, והסביל שלו פִּעַל: פורסם.
- הנושא החדש «המודעה» – נקבה יחידה, לכן: פורסמה.

התשובה: פורסמה

בודקים את עצמנו – כתבו את הפועל בסביל, באותו זמן, כך שיתאים לנושא החדש:

- העירייה סגרה את הכביש. הכביש _____ על ידי העירייה.
- הצוות שיפץ את האולם. האולם _____ על ידי הצוות.
- המנהל הזמין את ההורים. ההורים _____ על ידי המנהל.
- החברה תפרסם את התוצאות. התוצאות _____ על ידי החברה.

תשובות לבדיקה עצמית: א. נסגר · ב. שופץ · ג. הוזמן · ד. יפורסמו